

Proceedings

ครั้งที่
13th

Nouveau Economy for Human Security

เศรษฐกิจวิถีใหม่เพื่อความมั่นคงของมนุษย์
การประชุมวิชาการระดับชาติ

2 มีนาคม 2566

ร่วมกับ

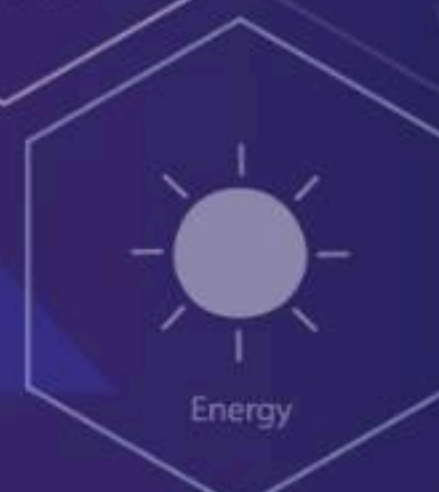
Medicine

Water

Clothing

Energy

Plant-based Meat

ผลกระทบเชิงเศรษฐกิจจากการระบาดของโรคโควิด-19 ของครัวเรือนบ้านเขาโร อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

Economic Effects of the COVID-19 Pandemic on Households in Ban Khao Ro, Thung Song District, Nakhon Si Thammarat Province

อาธิตา สุตถนอม^{*1} นลิน สนิทงาม² และ คณิงนิจ ศรีสุวรรณ²

Artiththa Sutthanom^{*1} Nalin Sanitngam² and Kanuengnit Srisuwan²

นักศึกษาปริญญาตรี หลักสูตรบัญชีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้^{*1}

Undergraduate Student, Bachelor of Accountancy in Accounting, Southern College of Technology^{*1}

อาจารย์ประจำหลักสูตรบัญชีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้²

Faculty member Bachelor of Accountancy in Accounting, Southern College of Technology²

*Corresponding author, e-mail: sanitngam.nl@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลกระทบเชิงเศรษฐกิจจากการระบาดของโรคโควิด-19 ของครัวเรือน และ 2) เปรียบเทียบผลกระทบเชิงเศรษฐกิจจากการระบาดของโรคโควิด-19 ของครัวเรือน โดยจำแนกตามปัจจัยลักษณะครัวเรือน กลุ่มตัวอย่างใช้ครัวเรือนหมู่ 11 ตำบลเขาโร อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 125 ครัวเรือน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ t-test และ F-test

ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19 มีผลกระทบในภาพรวมของแต่ละด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.19$, S.D.=1.24) โดยที่มีผลกระทบในระดับมาก คือ ผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายครัวเรือน ($\bar{X} = 3.66$, S.D.=0.94) รองลงมาคือ ผลกระทบต่อรายได้ครัวเรือน ($\bar{X} = 3.31$, S.D.=1.13) ผลกระทบต่อการออมครัวเรือน ($\bar{X} = 3.18$, S.D.=1.29) และผลกระทบต่อหนี้สินครัวเรือน ($\bar{X} = 2.59$, S.D.=1.31) ตามลำดับ และ 2) การเปรียบเทียบรายได้ รายจ่าย หนี้สิน และการออม จำแนกตามลักษณะอาชีพ พบว่า ผลกระทบด้านหนี้สินแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อย่างไรก็ตาม พบว่า ด้านรายได้ รายจ่ายและการออมไม่แตกต่างกัน การเปรียบเทียบรายได้ รายจ่าย หนี้สินและการออม จำแนกตามลักษณะการเป็นหนี้ พบว่า ลักษณะการเป็นหนี้มีผลกระทบ ด้านรายได้ ด้านรายจ่ายและการออมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อย่างไรก็ตาม พบว่า ด้านหนี้สินไม่แตกต่างกัน ผลที่ได้จะนำไปใช้ประโยชน์ต่อหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความอยู่ดีของประชาชน เพื่อเตรียมแผนรองรับ และให้การช่วยเหลือหากเกิดสถานการณ์โรคระบาดหรือวิกฤติการณ์ด้านอื่น ๆ เพื่อให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีในทุก ๆ สถานการณ์

คำสำคัญ: ผลกระทบเชิงเศรษฐกิจ โรคโควิด-19

Abstract

The purposes of this quantitative study were to investigate the economic effects of COVID-19 pandemic on households and to make result comparisons of each effect classified by household factors. The sample consisted of 125 households in Moo 11, Khao Ro sub-district, Thung Song district, Nakhon Si Thammarat province. Questionnaires were used for data collection. The statistics used for data analysis comprised frequency, mean, percentage, standard deviation, t-test, and F-test.

The findings revealed that 1) the overall opinion on each aspect of COVID-19 pandemic effects was found at a moderate level ($\bar{X} = 3.19$, S.D. = 1.24). Among these, “household expenses” had the highest level of effect ($\bar{X} = 3.66$, S.D. = 0.94), followed by “household income” ($\bar{X} = 3.31$, S.D. = 1.13), “household saving” ($\bar{X} = 3.18$, S.D. = 1.29), and “household debt” ($\bar{X} = 2.59$, S.D.= 1.31) respectively. 2) The comparison results of household income, expenses, debt, and saving classified by occupation

demonstrated that there were significantly different effects on debt at the level of .05, but no differences were found on household income, expenses, and saving. According to the comparison results classified by being in debt, there were significantly different effects of being in debt on household income, expenses, and saving at the level of .01, but no differences were found on household debt. The results of this study can be useful for all organizations involved in people's well-being to make a contingency plan during the pandemic or other crises and to help people live well in every situation.

Keywords: Economic Effects, COVID-19

บทนำ

ในช่วงปลายปี พ.ศ. 2562 ทวีปโลกต้องประสบกับการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 คือ โรคติดต่อซึ่งเกิดจากไวรัสโคโรนาชนิดที่มีการค้นพบล่าสุด ไวรัสและโรคอุบัติใหม่ไม่เป็นที่รู้จักเลยก่อนที่จะมีการระบาดใน เมืองอู่ฮั่น ประเทศจีน ช่วงเดือนธันวาคมปี พ.ศ. 2562 ขณะนี้โรคโควิด-19 มีการระบาดใหญ่ไปทั่ว ส่งผลกระทบแก่หลายประเทศทั่วโลก ต้นตอของไวรัสน่าจะมาจากการที่ไวรัสจากสัตว์ตัวกลางระบาดมาสู่คน ผู้ป่วยรายแรกเท่าที่ทราบกันเริ่มมีอาการตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม และไม่มีข้อมูลเชื่อมโยงกับตลาดต้องสงสัยในเมืองอู่ฮั่น ประเทศจีน แต่ผู้ป่วยหลายรายอาจมีมาตั้งแต่ช่วงกลางเดือน พฤศจิกายนหรือก่อนหน้านั้นมีการเก็บตัวอย่างจากสิ่งแวดล้อมในตลาดไปส่งตรวจและพบเชื้อไวรัส และพบมากที่สุดบริเวณที่ค้าสัตว์ป่าและสัตว์เลี้ยงในฟาร์ม ตลาดอาจเป็นต้นกำเนิดของไวรัส หรืออาจมีบทบาทในการขยายวงของ การระบาดในระยะเริ่มแรก (World Health Organization, 2021)

ประเทศไทยต้องเผชิญกับการระบาดของโรคโควิด-19 และส่งผลกระทบทางเศรษฐกิจในวงกว้างเชื่อมโยงกับภาครัฐ ภาคเอกชน ส่งผลกระทบหนักในภาคการท่องเที่ยว สถานการณ์นี้ทำให้เกิดความท้าทายใหญ่หลวงในระดับโลกและระดับท้องถิ่นผลกระทบทางสุขภาพ เศรษฐกิจและสังคมเกิดขึ้นกับกลุ่มคนทุกกลุ่มแต่บ่อนทำลายกลุ่มประชากรเปราะบางมากที่สุด รวมถึงคนยากจน ผู้สูงอายุ ผู้พิการ เยาวชน และกลุ่มคนชาติพันธุ์ วิถีชีวิตทางโรคระบาดและเศรษฐกิจกระทบต่อกลุ่มประชากรเปราะบางอย่างไม่เป็นธรรม ซึ่งอาจจุดชนวนให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันและความยากจนมากขึ้น วิถีโลกในครั้งต้องการการประสานงาน ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและนโยบายทางเศรษฐกิจสังคมและสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพช่วงปี พ.ศ. 2558-2562 เศรษฐกิจไทยขยายตัวต่อเนื่องเฉลี่ยร้อยละ 3.4 ต่อปี และดูเหมือนว่าการกระจายรายได้ (Income Distribution) ตามตัวเลขทางสถิติต่าง ๆ ภาครัฐก็ให้ภาพที่ดีขึ้น เช่นกัน โดยค่าสัมประสิทธิ์ ความไม่เสมอภาค (Gini Coefficient) ด้านรายได้ลดลงจาก 0.47 ในปี 2556 เหลือ 0.43 ในปี พ.ศ. 2562 (ข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2562 โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ) เศรษฐกิจไทยหดตัวสูงถึงร้อยละ 6.1 ในปี พ.ศ. 2563 จากการระบาดของโรคโควิด-19 ยิ่งซ้ำเติมปัญหาความเหลื่อมล้ำเนื่องจากแต่ละกลุ่มได้รับผลกระทบไม่เท่ากัน จะเห็นได้ว่า บางกลุ่มมีฐานะที่ดีขึ้น เงินออมมากขึ้น ขณะที่บางกลุ่มมีเงินออมลดลงและมีหนี้สินเพิ่มขึ้น (พิรญาณ์ รัตนภาพ, 2564)

กรมควบคุมโรค (2563) ได้อธิบายเกี่ยวกับโรคโควิด-19 หรือเรียกภาษาทางการว่า ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ไว้ว่าเป็นตระกูลของไวรัสที่ก่อให้เกิดอาการป่วยตั้งแต่โรคไข้หวัดธรรมดาไปจนถึงโรคที่มีความรุนแรงมาก เช่น โรคระบบทางเดินหายใจตะวันออกกลาง (MERS-CoV) และโรคระบบทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (SARS-CoV) เป็นต้น

ธนิช วงศ์เนตร (2563) กล่าวว่า การระบาดของโรคโควิด-19 ก็ทำให้ผู้คนทั่วโลกได้เห็นถึงความสำคัญของการดูแลตัวเองให้ห่างไกลจากโรคภัยต่าง ๆ มากขึ้น รวมถึงในภาครัฐและภาคธุรกิจก็ตระหนักถึงการต้องปรับเปลี่ยน และปรับตัว เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในเชิงรุกเพื่อลดความเสี่ยงในการการแพร่กระจายของเชื้อโรคต่าง ๆ ในอนาคตมากขึ้นด้วย เช่น ประเทศไทยได้หันที่แม้จะอยู่ใกล้กับประเทศจีน มีพลเมืองหลายล้านคนทำงานในจีน รวมถึงนักท่องเที่ยวจากจีนก็เดินทางมา ได้เห็นเป็นจำนวนไม่น้อย ทำให้ได้หันเป็นประเทศที่มีความเสี่ยงที่จะพบผู้ป่วยโรคโควิด-19 สูงเป็นอันดับต้น ๆ ของโลก แต่กลับกลายเป็นว่า ได้หันมีการแพร่ระบาดน้อยมากเมื่อเทียบกับหลายประเทศทั่วโลก นั่นเพราะตั้งแต่เมื่อครั้งมีการระบาดของโรคซาร์ส รัฐบาลได้หันได้จัดตั้งศูนย์สุขภาพแห่งชาติ (NHCC) ขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของศูนย์จัดการภัยพิบัติที่มุ่งเน้นการตอบสนองในเชิงรุกต่อการเกิดโรคระบาดขึ้น มีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยจัดการ โดยใช้ฐานข้อมูลประกันสุขภาพของประเทศรวมเข้ากับฐานข้อมูลการตรวจคนเข้าเมืองและศุลกากร เพื่อสร้าง Big Data ในการวิเคราะห์ แจ้งเตือน และป้องกันการแพร่ระบาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้หันจึงรับมือกับการระบาดของโรคโควิด-19 ได้อย่างรวดเร็ว

มรกด วงศ์อรินทร์ (2563) ได้สรุปไว้ว่า ปัจจัยส่วนบุคคล คือ ปัจจัยที่ทำให้บุคคลมีลักษณะและ คุณสมบัติเฉพาะตัว ที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งมีพฤติกรรมและการแสดงออกที่ต่างกันไปด้วย ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้ครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว ที่มีความแตกต่างกันระหว่างบุคคล

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อ้างใน ประกาย วงศ์มัลย์ (2563) ได้กล่าวถึง ความสามารถในการชำระหนี้ ในหลักเกณฑ์การให้สินเชื่อ (The 5C of Credit) โดยมีเงื่อนไขที่สถาบันการเงินใช้พิจารณาในการอนุมัติสินเชื่อเพื่อประเมิน ศักยภาพของผู้กู้และความสามารถในการชำระหนี้โดยวิเคราะห์ข้อมูลจาก 5C ดังนี้ 1) อุปนิสัยของลูกค้า (Character) คือ การวิเคราะห์คุณสมบัติเฉพาะของผู้กู้เพื่อนำมาพิจารณาความน่าเชื่อถือ และความตั้งใจในการชำระหนี้เงินกู้คืน 2) ความสามารถในการชำระหนี้ (Capacity) คือ การวิเคราะห์ ความสามารถในการชำระหนี้ โดยพิจารณาจากฐานะทางการเงิน 3) หลักประกัน (Collateral) คือ การ วิเคราะห์หลักประกันหรือสินทรัพย์ที่นำมาค้ำในการกู้ยืมหรือผู้ค้ำประกัน เพื่อ ลดความเสี่ยงในกรณีผิดเงื่อนไข 4) เงินทุน (Capital) คือ การวิเคราะห์เงินทุน สถาบันการเงินจะประเมินเงินทุนผู้กู้จาก สินทรัพย์ (Asset) หรือ ความมั่งคั่งสุทธิ (Net Worth) อาจวิเคราะห์จากข้อมูลใบสมัครของสินเชื่อ และข้อมูลทางการเงิน ที่เกี่ยวข้อง เช่น บัญชีเงินฝาก แหล่งที่มาของรายได้ และ 5) สถานการณ์ (Condition) คือ การวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมที่จะมี ผลต่อ การชำระคืนเงินกู้ เช่น ภาวะเศรษฐกิจ เป็นต้น

ผลกระทบทางเศรษฐกิจต่อครัวเรือนที่มีกลุ่มเปราะบาง ชาคร เลิศนิทัศน์ และสมชัย จิตสุชน. (2563) ได้ศึกษาการ สำรวจที่เน้นผลกระทบทางเศรษฐกิจ โดยประมวลผลในทุกกลุ่มอาชีพยกเว้นกลุ่มอาชีพข้าราชการที่มีรายได้ค่อนข้างมั่นคง พบว่า รายได้ของครัวเรือนที่มีกลุ่มเปราะบางทุกประเภท (ยกเว้นกลุ่มผู้สูงอายุ) ลดลงในช่วงโควิด-19 มากกว่าครัวเรือนที่ไม่มี กลุ่มเปราะบาง ในขณะที่มีรายจ่ายเพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่มากกว่า แสดงว่า ความเปราะบางต่อโควิด-19 ของครัวเรือน ที่เปราะบางเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว การที่รายได้ลดลงบางส่วนหนึ่งเป็นเพราะครัวเรือนเหล่านี้มักมีสมาชิกที่ทำงานรับจ้างไม่ประจำ หรือมีคนที่ต้องช่วยดูแลคนที่เปราะบางในบ้าน จึงเป็นกลุ่มแรก ๆ ที่ตกงานหรือถูกพักงานจากผลของโควิด-19 ส่วนรายจ่าย ที่เพิ่มมากกว่าครัวเรือนที่ไม่มีคนเปราะบางมาจากหลายสาเหตุ เช่น ครัวเรือนที่มีเด็กเล็กมีค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูเด็กเพิ่มขึ้น จากการที่เด็กไม่สามารถไปศูนย์เด็กเล็กหรือโรงเรียนได้ ส่วนครัวเรือนที่มีผู้สูงอายุหรือผู้ป่วยโรคเรื้อรังอาจมีรายจ่ายเพิ่ม เนื่องจากไม่สามารถเดินทางเข้ารับบริการทางการแพทย์โดยรถสาธารณะได้และจำเป็นต้องใช้บริการรถรับจ้างซึ่งเป็นค่าใช้จ่าย ที่สูงขึ้น การที่รายได้ของครัวเรือนลดลงในขณะที่รายจ่ายเพิ่มมากขึ้นทำให้ระดับหนี้สินของครัวเรือนเหล่านี้เพิ่มมากขึ้น ทั้งหนี้สินในและนอกระบบของครัวเรือนที่มีกลุ่มเปราะบางเกือบทุกประเภท (ยกเว้นกลุ่มที่มีผู้สูงอายุ) เพิ่มขึ้นมากกว่า ครัวเรือนที่ไม่มีกลุ่มเปราะบาง เป็นที่คาดการณ์ได้ว่า ภาระหนี้ที่มากขึ้นจะทำให้ครัวเรือนเหล่านี้ตกอยู่ภาวะยากลำบาก นานกว่ากลุ่มอื่นด้วยเพราะจำเป็นต้องใช้หนี้แม้จะพ้นระยะเวลาของการระบาดแล้วก็ตาม นอกจากนี้ การสำรวจยัง พบว่า ความเปราะบางยิ่งทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นตามจำนวนประเภทของผู้เปราะบางในครัวเรือน โดยพิจารณาได้จากครัวเรือนที่มี ผู้เปราะบางหลายประเภทจะมีสัดส่วนครัวเรือนที่มีหนี้สินทั้งในและนอกระบบสูงขึ้นมากกว่าครัวเรือนที่มีประเภทกลุ่ม เปราะบางน้อยกว่า

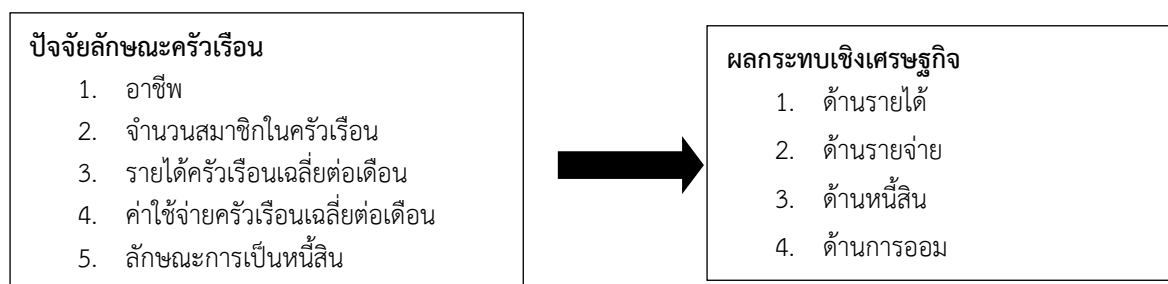
คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์. (2563). สถาบันวิจัยเศรษฐกิจ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้ศึกษาผลกระทบของวิกฤติโควิด-19 และวิธีการรับมือของครัวเรือนเกษตรกรไทย พบว่า 1) ผลกระทบทางเศรษฐกิจ จากวิกฤติโควิด-19 ด้านแรงงาน ร้อยละ 75 ของครัวเรือนมีแรงงานตกงานหรือถูกลดเวลาทำงาน 2) ด้านรายได้ พบว่า ร้อย ละ 50 ของครัวเรือน ได้รับผลกระทบต่อรายได้จากการรับจ้างทั้งในและนอกภาคเกษตร 3) ด้านรายจ่าย พบว่า ร้อยละ 25 ของครัวเรือน มีค่าใช้จ่ายบริโภคอาหารลดลง เนื่องจากข้อจำกัดในการรับมือต่อรายได้ที่ลดลงวิธีการรับมือกับวิกฤติของ ครัวเรือนเกษตรกร พบว่า ครัวเรือนเกษตรกร ร้อยละ 70 ใช้เงินออมและการขายสินทรัพย์ในการรับมือกับผลกระทบจาก วิกฤติวมได้รับความช่วยเหลือจากสถาบันเกษตรกรในพื้นที่ เช่น กลุ่มเกษตรกร สหกรณ์และวิสาหกิจชุมชน ความช่วยเหลือ จากภาครัฐในโครงการเยียวยาเกษตรกรและเราไม่ทิ้งกัน จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ครัวเรือน ร้อยละ 20 สมัครเข้าโครงการพักชำระหนี้กับ ธ.ก.ส. สินเชื่อเพื่อการเกษตร และสินเชื่อส่วนบุคคล ครั้งนี้แม้จะเกิดภาวะวิกฤต แต่ก็มีมาพร้อมกับโอกาส ได้แก่ แรงงานคืนถิ่นที่มีอายุน้อยไม่เกิน 45 ปี มีความสามารถเรียนรู้ และนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาพัฒนาและปรับปรุงเพื่อยกระดับประสิทธิภาพการผลิตในระยะยาวต่อไป ซึ่งเป็นการทดแทนแรงงานเกษตรกรผู้สูงอายุและ ส่งผลกระทบต่อผลิตภาพของภาคเกษตรไทย (อายุเฉลี่ยของแรงงานภาคเกษตร คือ 56 ปี: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2560) เพราะสังคมผู้สูงอายุจะทำให้ กิจกรรมการผลิต การออม และการลงทุนลดลง

จากปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันภาคครัวเรือนมีความเปราะบางทางการเงินอันเนื่องมาจากการระบาดของโรคโควิด-19 ซึ่งส่งผลกระทบต่อรายได้ รายจ่าย หนี้สินและการออม และสืบเนื่องจากผู้วิจัยมีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่สามารถเข้าถึงข้อมูลภาคครัวเรือนได้ง่าย การศึกษาผลกระทบเชิงเศรษฐกิจจากการระบาดของโรคโควิด-19 ของครัวเรือนประชาชนบ้านเขาโร อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ครั้งนี้ทำให้ทราบข้อมูลพื้นฐานลักษณะปัจจัยครัวเรือนที่เกี่ยวข้อง เช่น อาชีพ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน รายได้-ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนรวมถึงลักษณะการเป็นหนี้ และผลกระทบเชิงเศรษฐกิจจากการระบาดของโรคโควิด-19 ไม่ว่าจะเป็นด้านรายได้ รายจ่าย หนี้สินและการออม จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนถึงจำนวนหนี้สินครัวเรือนที่เพิ่มมากขึ้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาผลกระทบเชิงเศรษฐกิจจากการระบาดของโรคโควิด-19 ของครัวเรือนเพื่อเป็นแนวทางในการดำรงชีวิต การวางแผนและป้องกันปัญหาภาระหนี้สินครัวเรือนที่เพิ่มมากขึ้นจากสถานการณ์โควิด-19 และจากสถานการณ์อื่น ๆ ต่อไป

สมมติฐานการวิจัย

ครัวเรือนของประชาชนบ้านเขาโร อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีผลกระทบเชิงเศรษฐกิจจากการระบาดของโรคโควิด-19 แตกต่างกันตามปัจจัยลักษณะครัวเรือน

กรอบแนวคิดการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลกระทบเชิงเศรษฐกิจจากการระบาดของโรคโควิด-19 ของครัวเรือนประชาชนบ้านเขาโร อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อเปรียบเทียบผลกระทบเชิงเศรษฐกิจจากการระบาดของโรคโควิด-19 ของครัวเรือนประชาชนบ้านเขาโร อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยจำแนกตามปัจจัยลักษณะครัวเรือน

วิธีการวิจัย

ผลกระทบเชิงเศรษฐกิจจากการระบาดของโรคโควิด-19 ของครัวเรือน ประชาชนบ้านเขาโร อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีการศึกษาในรูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เก็บข้อมูล ณ บ้านเขาโร หมู่ 11 ตำบลเขาโร อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม – มีนาคม พ.ศ. 2565

ผู้วิจัยได้ประสานผู้นำชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบล ในการลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากครัวเรือนประชาชน ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลมีจำนวน 182 ครัวเรือน และผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่มีความเหมาะสมตามสูตรการคำนวณของ Yamane (1973) สุ่มอย่างง่ายโดยค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้จำนวน 125 ครัวเรือน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling)

กำหนดโดยใช้สูตรการคำนวณของ Yamane

$$\begin{aligned}
 n &= \frac{N}{1+N_e} \\
 \text{โดยให้ } N &= \text{ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง} \\
 e &= \text{ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ } (0.05)^2 \\
 n &= \text{ขนาดของประชากร} \\
 n &= \frac{182}{1+182 (0.05)^2} \\
 &= \frac{182}{1.455} \\
 &= 125 \text{ ครั้วเรือน}
 \end{aligned}$$

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามความคิดเห็น (Questionnaire) ซึ่งพัฒนาจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบข้อคำถามสอดคล้องกับนิยามศัพท์ ตรวจสอบภาษาและความเหมาะสมของคำถาม โดยให้ข้อเสนอแนะ หลังจากนั้นผู้วิจัยนำมาปรับแก้ไขเรียบร้อยแล้วจึงใช้เก็บข้อมูล ซึ่งแบบสอบถามประกอบด้วย ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยลักษณะครัวเรือนของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ บทบาทในครอบครัว สถานภาพการทำงานในปัจจุบัน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนผู้มีรายได้ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนและลักษณะหนี้สิน มีจำนวนข้อคำถาม 8 ข้อ กำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบเพียง 1 คำตอบ และส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับผลกระทบเชิงเศรษฐกิจจากการระบาดของโรคโควิด-19 ของครัวเรือนประชาชนบ้านเขาโร อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีจำนวนข้อคำถาม 4 ด้าน ด้านละ 3 ข้อ ซึ่งเป็นคำถามการให้ระดับผลกระทบที่ส่งผล 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณาระดับผลกระทบ ดังนี้ ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 – 5.00 หมายถึง มากที่สุด ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.00 หมายถึง มาก ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 – 3.50 หมายถึง ปานกลาง ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 – 2.50 หมายถึง น้อย ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.50 หมายถึง น้อยที่สุด

ผู้วิจัยทำหนังสือรับรองเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังหมู่ 11 ต.เขาโร อ.ทุ่งสง จ.นครศรีธรรมราช ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และส่งแบบสอบถามแบบออนไลน์ให้แก่กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ใน หมู่ 11 ตำบลเขาโร อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช แต่ด้วยสถานการณ์โควิด-19 และความไม่ถนัดในการตอบแบบสอบถามออนไลน์ของกลุ่มตัวอย่างจึงมีการตอบกลับ จำนวน 96 ครัวเรือน (จาก 125 ครัวเรือน) คิดเป็นร้อยละ 76.80

การวิเคราะห์ข้อมูลหลังจากการรวบรวมแบบสอบถามระบบออนไลน์แล้ว นำมาตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ และบันทึกข้อมูลในโปรแกรมสำเร็จรูปที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ซึ่งแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลได้โดย 1) ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยลักษณะครัวเรือนใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ซึ่งเป็นการหาค่าสถิติพื้นฐานใช้ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าความถี่ (Frequency) 2) ระดับความคิดเห็นของสถานการณ์โควิด-19 ที่มีผลกระทบต่อด้านรายได้ รายจ่าย ด้านหนี้สินและด้านการออมใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยผลกระทบต่อรายได้ครัวเรือน ได้แก่ รายได้จากการประกอบอาชีพหลักลดลง รายได้เนื่องจากลดการจ้างงานลดลง รายได้เนื่องจากขาดอาชีพเสริมลดลง ด้านผลกระทบต่อรายจ่ายครัวเรือน ได้แก่ ค่าใช้จ่าย จากการอุปโภคบริโภคเพิ่มขึ้น ค่าใช้จ่ายในการดูแลสุขภาพเพิ่มขึ้น ค่าใช้จ่ายในการป้องกันโรคเพิ่มขึ้น ผลกระทบต่อหนี้สินครัวเรือน ได้แก่ เงินกู้ยืมระบบเพิ่มขึ้น หนี้บัตรเครดิตเพิ่มขึ้น สินเชื่อธนาคาร/ สถาบันการเงินเพิ่มขึ้น ผลกระทบต่อการออมครัวเรือน ได้แก่ จำนวนเงินกองทุนหมู่บ้านลดลง จำนวนเงินฝากธนาคาร/ สถาบันการเงินลดลง ซื้อสลากออมทรัพย์ลดลง และ 3) ข้อมูลการเปรียบเทียบ ปัจจัยลักษณะครัวเรือน ประกอบด้วย อาชีพ จำนวนสมาชิกในครอบครัว รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน ค่าใช้จ่ายครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน ลักษณะการเป็นหนี้สิน โดยการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปร ใช้สถิติทดสอบ t-test เพื่อทดสอบสมมติฐานของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม และใช้สถิติทดสอบ F-test ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เพื่อทดสอบสมมติฐานของกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป

ผลการวิจัย

จากการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากประชากร คือ จำนวนครัวเรือน หมู่ 11 บ้านวังไทร ตำบลเขาโร อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 182 ครัวเรือน คำนวณกลุ่มตัวอย่างได้ จำนวน 125 ครัวเรือน แบบสอบถามที่ตอบกลับและสมบูรณ์สามารถใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ จำนวน 96 ครัวเรือน สามารถแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติได้ดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าครอบครัว รับผิดชอบรายได้/รายจ่ายในครัวเรือน จำนวน 77 ครัวเรือน ร้อยละ 80.21 อาชีพปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ทำงานพนักงานภาครัฐ จำนวน 36 ครัวเรือน ร้อยละ 37.50 จำนวนสมาชิกในครอบครัวส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิก 4 - 6 คน จำนวน 62 ครัวเรือน ร้อยละ 64.58 จำนวนผู้มีรายได้ในครอบครัวส่วนใหญ่มีผู้มีรายได้ในครอบครัว 1 - 3 คน จำนวน 79 ครัวเรือน ร้อยละ 82.29 นอกจากนี้ พบว่า รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือนมีรายได้มากกว่า 15,000 บาท จำนวน 43 ครัวเรือน ร้อยละ 44.79 ค่าใช้จ่ายครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือนมีค่าใช้จ่าย 5,000 - 10,000 บาท จำนวน 32 ครัวเรือน ร้อยละ 33.33 และลักษณะการเป็นหนี้ในระบบ จำนวน 66 ครัวเรือน ร้อยละ 68.75 ทั้งนี้จากสถานการณ์โควิด-19 ส่งผลกระทบในระดับมาก จำนวน 39 ครัวเรือน ร้อยละ 40.63

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1. ผลกระทบเชิงเศรษฐกิจจากการระบาดของโรคโควิด-19 ของครัวเรือนประชาชนบ้านเขาโร อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

พบว่า จากสถานการณ์โควิด 19 มีผลกระทบในภาพรวมของแต่ละด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.19$, S.D.=1.24) โดยที่มีผลกระทบในระดับมาก คือ ผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายครัวเรือน ($\bar{X} = 3.66$, S.D.=0.94) รองลงมา คือ ผลกระทบต่อรายได้ครัวเรือน ($\bar{X} = 3.31$, S.D.=1.13) ผลกระทบต่อการออมครัวเรือน ($\bar{X} = 3.18$, S.D.=1.29) และผลกระทบต่อหนี้สินครัวเรือน ($\bar{X} = 2.59$, S.D.=1.31)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของสถานการณ์โควิด-19 ที่มีผลกระทบในแต่ละด้าน

ระดับความคิดเห็นในแต่ละด้าน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
สถานการณ์โควิด - 19 มีผลกระทบต่อยาได้ครัวเรือน	3.31	1.13	ปานกลาง
สถานการณ์โควิด - 19 มีผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายครัวเรือน	3.66	0.94	มาก
สถานการณ์โควิด - 19 มีผลกระทบต่อหนี้สินครัวเรือน	2.59	1.31	ปานกลาง
สถานการณ์โควิด - 19 มีผลกระทบต่อการออมครัวเรือน	3.18	1.29	ปานกลาง
รวม	3.19	1.24	ปานกลาง

2. ผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19 ที่มีต่อรายได้ครัวเรือนในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$, S.D.=1.13) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ รายได้จากการประกอบอาชีพหลักลดลง ($\bar{X} = 3.42$, S.D.=1.12) รายได้เนื่องจากขาดอาชีพเสริมลดลง ($\bar{X} = 3.35$, S.D.=1.13) และรายได้เนื่องจากลดการจ้างงานลดลง ($\bar{X} = 3.18$, S.D.=1.15)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของสถานการณ์โควิด-19 ที่มีผลกระทบต่อรายได้ครัวเรือน

ผลกระทบต่อยาได้ครัวเรือน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. รายได้จากการประกอบอาชีพหลักลดลง	3.42	1.12	ปานกลาง
2. รายได้เนื่องจากลดการจ้างงานลดลง	3.18	1.15	ปานกลาง
3. รายได้เนื่องจากขาดอาชีพเสริมลดลง	3.35	1.13	ปานกลาง
รวม	3.31	1.13	ปานกลาง

3. ผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19 ที่มีต่อค่าใช้จ่ายครัวเรือนในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$ S.D.=0.94) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีผลกระทบเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการป้องกันโรคเพิ่มขึ้น เช่น หน้ากากอนามัย เจลล้างมือ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$, S.D.=0.90) รองลงมา ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการอุปโภคและบริโภคเพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 3.76$ S.D.=0.93) และ ค่าใช้จ่ายเพื่อดูแลสุขภาพเพิ่มขึ้น เช่น ค่ารักษาพยาบาล ค่าประกัน ($\bar{X} = 3.37$, S.D.=0.93)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของสถานการณ์โควิด-19 ที่มีผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายครัวเรือน

ผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายครัวเรือน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ค่าใช้จ่ายในการอุปโภคและบริโภคเพิ่มขึ้น	3.76	0.93	มาก
2. ค่าใช้จ่ายเพื่อดูแลสุขภาพเพิ่มขึ้น เช่น ค่ารักษาพยาบาล ค่าประกัน เป็นต้น	3.37	0.93	ปานกลาง
3. ค่าใช้จ่ายในการป้องกันโรคเพิ่มขึ้น เช่น หน้ากากอนามัย เจลล้างมือ เป็นต้น	3.84	0.90	มาก
รวม	3.66	0.94	มาก

4. ผลกระทบจากสถานการณ์โควิด 19 ที่มีต่อหนี้สินครัวเรือนในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.59$, S.D.=1.31) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีผลกระทบเกี่ยวกับสินเชื่อธนาคาร/ สถาบันการเงินเพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 2.76$, S.D.=1.32) รองลงมา ได้แก่ หนี้บัตรเครดิตเพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 2.53$, S.D.=1.29) และเงินกู้ยืมระบบเพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 2.47$, S.D.=1.32)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของสถานการณ์โควิด-19 ที่มีผลกระทบต่อหนี้สินครัวเรือน

ผลกระทบต่อหนี้สินครัวเรือน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. เงินกู้ยืมระบบเพิ่มขึ้น	2.47	1.32	น้อย
2. หนี้บัตรเครดิตเพิ่มขึ้น	2.53	1.29	ปานกลาง
3. สินเชื่อธนาคาร/ สถาบันการเงินเพิ่มขึ้น	2.76	1.32	ปานกลาง
รวม	2.59	1.31	ปานกลาง

5. ผลกระทบจากสถานการณ์โควิด 19 ที่มีต่อการออมครัวเรือนในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.18$, S.D.=1.29) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีจำนวนเงินฝากธนาคาร/ สถาบันการเงินต่อครั้งลดลง ($\bar{X} = 3.48$, S.D.=1.16) รองลงมา ได้แก่ จำนวนเงินฝากกองทุนหมู่บ้านลดลง ($\bar{X} = 3.17$, S.D.=1.27) และซื้อสลากออมทรัพย์ลดลง ($\bar{X} = 2.90$, S.D.=1.39)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของสถานการณ์โควิด-19 ที่มีผลกระทบต่อการออมครัวเรือน

ผลกระทบต่อการออมครัวเรือน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. จำนวนเงินฝากกองทุนหมู่บ้านลดลง	3.17	1.27	ปานกลาง
2. จำนวนเงินฝากธนาคาร/ สถาบันการเงินต่อครั้งลดลง	3.48	1.16	ปานกลาง
3. ซื้อสลากออมทรัพย์ลดลง	2.90	1.39	ปานกลาง
รวม	3.18	1.29	ปานกลาง

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2. เปรียบเทียบผลกระทบเชิงเศรษฐกิจจากการระบาดของโรคโควิด-19 ของครัวเรือนประชาชนบ้านเขาโร อำเภอยะรัง จังหวัดนครราชสีมา โดยจำแนกตามปัจจัยลักษณะครัวเรือน

6. ผลการเปรียบเทียบ รายได้ รายจ่าย หนี้สินและการออม จำแนกตามลักษณะครัวเรือน พบว่า ลักษณะการประกอบอาชีพที่ต่างกันมีผลกระทบด้านหนี้สินแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านรายได้ ด้านรายจ่าย และด้านการออมไม่แตกต่างกัน และการเปรียบเทียบ รายได้ รายจ่าย หนี้สินและการออม จำแนกตามลักษณะการเป็นหนี้ พบว่า ลักษณะการเป็นหนี้มีผลกระทบด้านรายได้ ด้านรายจ่ายและการออมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อย่างไรก็ตาม พบว่า ด้านหนี้สินไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบ รายได้ รายจ่าย หนี้สินและการออม จำแนกตามปัจจัยลักษณะครัวเรือน

ปัจจัยลักษณะครัวเรือน	ด้านรายได้	ด้านรายจ่าย	ด้านหนี้สิน	ด้านการออม
	Sig.	Sig.	Sig.	Sig.
1. อาชีพ	0.49	0.07	0.03*	0.23
2. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	0.93	0.50	0.18	0.82
3. รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน	0.30	0.07	0.10	0.41
4. ค่าใช้จ่ายครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน	0.65	0.32	0.27	0.93
5. ลักษณะการเป็นหนี้	0.00**	0.00**	1.01	0.00**

*p<.05, **p<.01

7. ผลการเปรียบเทียบ รายได้ รายจ่าย หนี้สินและการออม จำแนกตามลักษณะอาชีพโดยใช้สถิติทดสอบ F-test พบว่า ลักษณะการประกอบอาชีพมีผลกระทบด้านหนี้สินแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อย่างไรก็ตาม พบว่า ด้านรายได้ ด้านรายจ่ายและด้านการออมไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 7 ผลการเปรียบเทียบ รายได้ รายจ่าย หนี้สินและการออม จำแนกตามลักษณะอาชีพ

ตัวแปร	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
รายได้	ระหว่างกลุ่ม	6.84	4	1.71	0.86	0.49
	ภายในกลุ่ม	155.03	78	1.98		
	รวม	161.87	82			
รายจ่าย	ระหว่างกลุ่ม	16.70	5	3.34	2.07	0.07
	ภายในกลุ่ม	145.03	90	1.61		
	รวม	161.73	95			
หนี้สิน	ระหว่างกลุ่ม	22.57	5	4.51	2.48	0.03*
	ภายในกลุ่ม	163.25	90	1.81		
	รวม	185.83	95			
การออม	ระหว่างกลุ่ม	13.28	8	2.65	1.39	0.23
	ภายในกลุ่ม	171.86	90	1.90		
	รวม	185.15	95			

* $p < .05$, ** $p < .01$

8. ผลการเปรียบเทียบ รายได้ รายจ่าย หนี้สินและการออม จำแนกตามลักษณะการเป็นหนี้ใช้สถิติทดสอบ F-test พบว่า ลักษณะการเป็นหนี้มีผลกระทบด้านรายได้ ด้านรายจ่ายและด้านการออมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อย่างไรก็ตาม พบว่า หนี้สินไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 8 ผลการเปรียบเทียบ รายได้ รายจ่าย หนี้สินและการออม จำแนกตามลักษณะการเป็นหนี้

ตัวแปร	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
รายได้	ระหว่างกลุ่ม	19.13	2	9.56	5.30	0.00**
	ภายในกลุ่ม	167.81	93	1.80		
	รวม	186.95	95			
รายจ่าย	ระหว่างกลุ่ม	22.21	2	11.10	7.30	0.00**
	ภายในกลุ่ม	141.41	93	1.52		
	รวม	163.62	95			
หนี้สิน	ระหว่างกลุ่ม	47.32	2	23.66	16.07	1.01
	ภายในกลุ่ม	136.91	93	1.47		
	รวม	184.23	95			
การออม	ระหว่างกลุ่ม	29.96	2	14.98	9.08	0.00**
	ภายในกลุ่ม	153.37	93	1.64		
	รวม	183.33	95			

* $p < .05$, ** $p < .01$

อภิปรายผลการวิจัย

ผลกระทบเชิงเศรษฐกิจจากการระบาดของโรค โควิด-19 ของครัวเรือนประชาชนบ้านเขาโร อำเภอยะรัง จังหวัด นครศรีธรรมราช สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

ผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19 มีผลกระทบเชิงเศรษฐกิจในภาพรวมของแต่ละด้านอยู่ในระดับปานกลาง หากจำแนกในแต่ละด้าน พบว่า ผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายครัวเรือนมีผลกระทบในระดับมาก โดยเรียงลำดับผลกระทบที่ทำให้ ค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นดังนี้ ค่าใช้จ่ายจากการหน้ากากอนามัย เจลล้างมือ รองลงมาได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการอุปโภคและบริโภค ค่าใช้จ่ายเพื่อดูแลสุขภาพ เช่น ค่ารักษาพยาบาล ค่าประกันเพิ่มขึ้น ผลกระทบเชิงเศรษฐกิจในภาพรวมรองลงมา คือ ผลกระทบต่อรายได้ครัวเรือน โดยมีสาเหตุมาจากรายได้จากการประกอบอาชีพหลักลดลง รายได้เนื่องจากขาดอาชีพเสริม ลดลง และรายได้เนื่องจากลดการจ้างงานลดลง ส่วนผลกระทบเชิงเศรษฐกิจต่อการออมครัวเรือนส่งผลให้จำนวนเงินฝาก ธนาคาร/ สถาบันการเงินต่อครั้งลดลง จำนวนเงินฝากกองทุนหมู่บ้านลดลงและมีการซื้อสลากออมทรัพย์ลดลง ลำดับสุดท้าย คือ ผลกระทบเชิงเศรษฐกิจด้านหนี้สินครัวเรือน ส่งผลให้ครัวเรือนมีหนี้สินเพิ่มจากสินเชื่อธนาคาร/ สถาบันการเงิน หนี้สิน บัตรเครดิตเพิ่มขึ้นและหนี้สินจากเงินกู้ยืมในระบบ นอกจากนี้ปัจจัยลักษณะครัวเรือนเกี่ยวกับการประกอบอาชีพที่ต่างกัน ส่งผลกระทบบ้านหนี้สินแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระดับทางสถิติที่ .05 ปัจจัยด้านรายได้ที่มีภาวะรายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตในปัจจุบัน รวมถึงปัจจัยด้านพฤติกรรมการใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเลือกซื้ออาหารและการบริโภค ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและค่าใช้จ่ายที่อยู่อาศัย ซึ่งค่าใช้จ่ายในการเลือกซื้ออาหารและการบริโภคมีผลอยู่ในระดับ มากที่สุด นอกจากนั้นยังเกิดจากพฤติกรรมบริโภคที่เกินความจำเป็น เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง และสมาชิกในครอบครัว วิกฤตจากการระบาดของโรคโควิด-19 ส่งผลกระทบบนการประกอบอาชีพของสมาชิกในครอบครัว ซึ่งปัจจัยเหล่านี้มีผลทำให้ครัวเรือนมีการก่อหนี้ทั้งในระบบและนอกระบบเพิ่มสูงขึ้น (เกวรินทร์ ฤกษ์ดำเนินกิจ, 2563) (ประกาย วงศ์มัลย์, 2563 และ ปริญญา บุตรน้ำเพชร, ม.ป.ป.)

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบจำแนกตามลักษณะการเป็นหนี้ พบว่า ลักษณะการเป็นหนี้ที่ต่างกันส่งผลกระทบบนเศรษฐกิจต่อด้านรายได้ ด้านรายจ่ายและด้านการออมครัวเรือนที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลมีผลต่อปัจจัยการเกิดหนี้ในระบบของประชาชนในเทศบาลเมืองชุมพร ต่างกัน ด้านเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ จำนวน สมาชิกในครอบครัว มีผลต่อปัจจัยการเกิดหนี้ในระบบของประชาชนในเทศบาล เมืองชุมพร ผลการทดสอบแสดงว่าเป็นการยอมรับ ที่ต่างกันระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (อุษา อมรรักษ์วิจารณ์, 2560)

สรุป

จากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยลักษณะครัวเรือน เช่น การประกอบอาชีพ จำนวน สมาชิกในครัวเรือน จำนวนผู้มีรายได้ในครัวเรือนรวมถึงรายได้และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนส่งผลกระทบบนเศรษฐกิจต่อ ภาคครัวเรือนของประชาชนบ้านเขาโรในภาพรวมส่งผลกระทบบนระดับปานกลาง หากแยกเป็น 4 ด้าน ด้านรายจ่ายจะส่งผลกระทบในระดับมาก เนื่องจากมีรายจ่ายในการป้องกันโรคเพิ่มเข้ามาในชีวิตประจำวัน เช่น หน้ากากอนามัย เจลล้างมือ เป็นต้น หากเปรียบเทียบจากปัจจัยลักษณะครัวเรือน จะพบว่า ลักษณะอาชีพและลักษณะการเป็นหนี้จะส่งผลกระทบที่แตกต่างกัน ทั้งในด้านรายได้ ด้านรายจ่าย ด้านหนี้สินและด้านการออม ดังนั้นหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของ ประชาชนควรมีการเตรียมแผนรองรับการช่วยเหลือประชาชนหากเกิดสถานการณ์โรคระบาดหรือวิกฤตการณ์ด้านอื่น ๆ เพื่อให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีในทุก ๆ สถานการณ์

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะพื้นที่หมู่ 11 ตำบลเขาโร อำเภอยะรัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งอาจ ทำให้การวิจัยไม่สามารถนำไปใช้ในภาพรวมของพื้นที่อื่นได้ เนื่องจากบ้านเขาโรมีสถาบันการเงินที่เข้มแข็ง สามารถปล่อย สินเชื่อให้กับสมาชิกในพื้นที่และมีมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 จึงส่งผลให้ ครัวเรือนในพื้นที่การวิจัยได้รับผลกระทบระดับปานกลาง ดังนั้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับการดูแลความเป็นอยู่ของประชาชน สามารถนำข้อมูลนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการรับมือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต หรือใช้ในการวางแผน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่อื่น ๆ เกี่ยวกับการจัดตั้งสถาบันการเงินเพื่อช่วยเหลือประชาชน

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณองค์การบริหารส่วนตำบลเขาโร ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 11 และครัวเรือนประชาชนบ้านเขาโร อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามการทำวิจัย และขอขอบคุณคณาจารย์ สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการ วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ และทีมที่ปรึกษางานวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- เกวรินทร์ ฤกษ์ดำเนินกิจ. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อการกักกันในช่วงสถานการณ์ COVID-19 ของบุคลากรเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.
- กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2563). โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 Coronavirus Disease 2019 (COVID-19). สืบค้นเมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2565. เข้าถึงได้จาก https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/file/g_km/handout001_12032020.pdf
- คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์วุฒิสภา. (2563). รายงานการพิจารณาการศึกษาเรื่อง ผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจไทยจากโรคติดต่อ เชื้อโคโรนาไวรัส (COVID-19) และข้อเสนอแนะเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาภาคเกษตรภายใต้แผนยุทธศาสตร์ชาติตามสถานการณ์. กรุงเทพฯ ฯ : กลุ่มงานคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์.
- ชนินทร์ พิทยาวิจิ. (2563). ธนาการพาณิชย์: ใช้มาตรการอะไรในการพิจารณาปล่อยสินเชื่อ. กรุงเทพฯ ฯ : อมรินทร์พรินต์ติ้ง กรุ๊ป.
- ชาคร เลิศนิทัศน์ และสมชัย จิตสุชน. (2563). ความเปราะบางของประชาชนกลุ่มเปราะบางภายใต้โควิด-19. สืบค้นเมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2565. เข้าถึงได้จาก <https://tdri.or.th/2020/06/impact-of-covid19-on-vulnerable-groups/>
- ประกาย วงศ์มาลัย. (2563). การศึกษาการแก้ไขภาวะหนี้สินส่วนบุคคลของประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.
- ปริญญานุช บุตรนำเพชร. (ม.ป.ป.). ปัจจัยที่มีผลต่อสถานะทางการเงินส่วนบุคคลในช่วงสถานการณ์ COVID-19 ของประชาชนในกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระ สาขาวิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- มรกต วงศ์อรินทร์. (2563). ภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้าสมุทรปราการ. การค้นคว้าอิสระ สาขาวิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2563). รายงานผลสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2563. กลุ่มสถิติรายได้รายจ่ายกองสถิติสังคม สำนักงานสถิติแห่งชาติ, กรุงเทพฯ.
- อุษา อมรรักษ์ยาวิจารณ์. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ในระบบของประชาชน ในอำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร. *Research and Development Journal Suan Sunandha Rajabhat University*, 9(1), 62-73.